

Sakshandsamar: Ove Røys

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
144/20	Formannskapet	30.11.2020
168/20	Kommunestyret	14.12.2020

Endring av vedtekter for det interkommunale samarbeidet mot akutt forurensning- IUA

Rådmannens forslag til vedtak:

Vedtak som innstilling frå Formannskapet - 30.11.2020 - 144/20

1. Kommunestyret i Karmøy vedtar forslag til nye vedtekter for IUA Haugesund region, slik det framgår av vedlegg til saksutredningen
2. Kommunestyret delegerer sin myndighet etter forurensningsloven § 43 til IUA Haugesund region, jf. §2 i vedtektene.

Formannskapet 30.11.2020:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

FSK- 144/20 Vedtak:

1. Kommunestyret i Karmøy vedtar forslag til nye vedtekter for IUA Haugesund region, slik det framgår av vedlegg til saksutredningen
2. Kommunestyret delegerer sin myndighet etter forurensningsloven § 43 til IUA Haugesund region, jf. §2 i vedtektene.

Kommunestyret 14.12.2020:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

KST- 168/20 Vedtak:

1. Kommunestyret i Karmøy vedtar forslag til nye vedtekter for IUA Haugesund region, slik det framgår av vedlegg til saksutredningen
2. Kommunestyret delegerer sin myndighet etter forurensningsloven § 43 til IUA Haugesund region, jf. §2 i vedtektene.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning er på landsbasis delt inn i 32 interkommunale samarbeidsutvalg. Disse benevnes med forkortelsen IUA i tillegg til en geografisk referanse. Inndeling av regionene er bestemt av Miljødirektoratet, som vedlegg til forurensningsforskriftens kapittel 18A.

Miljødirektoratet har fastsatt følgende kommuner som IUA- deltakere i vårt område: Bokn, Bømlo, Etne, Fitjar, Haugesund, Karmøy, Kvinnherad, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysnes, Tysvær, Ullensvang, Utsira, og Vindafjord. Formell betegnelse er *IUA Haugesund region*.

Gjennom § 43 i forurensningsloven er kommunens myndighet delegert til IUA. Delegasjonen fritar ikke kommunen fra det selvstendige ansvaret for å ha egen beredskap for akutt forurensning av mindre omfang i egen kommune.

Formålet med IUA- samarbeidet er å etablere en beredskap mot akutt forurensning med en alvorlighetsgrad som overstiger det den kommunale beredskapen kan håndtere alene. Ansvarsområdet for å iverksette aksjoner er inndelt i følgende 4 nivåer ut fra omfang, ressursbehov og kompleksitet:

- Statlig aksjon i regi av Kystverket
- IUA- aksjon
- Kommunal aksjon
- Privat aksjon (Mindre aksjon som ivaretas av bedrift/forurensere)

I vår region har en hatt flere større og krevende aksjoner med forurensning etter oljeutslipp, som følge av skipsforlis, der Kystverket og IUA har spilt hovedrollen i et konstruktivt samarbeid. Kjemikalie- og diesellekkasjer fra tankanlegg/ tankbiler med mer er også eksempler på ulike typer akutt forurensning der IUA har aksjonert.

Samarbeidet er forankret gjennom vedtektene til IUA og deltagende kommuner har godkjent nåværende vedtekter i 1997 og 2013. Sistnevnte årstall for godkjenning var knyttet opp mot en utvidelse av IUA med flere deltakerkommuner, som følge av at IUA Hardanger ble lagt ned.

Vedtektene fastslår at Haugesund kommune er vertskommune. Gjeldende vedtekter vedlegges saken til orientering, samtidig som sakens hovedinnhold omfatter begrunnet forslag til nye vedtekter- kfr. vedlegg 1.

Sekretariatsfunksjoner

IUA Haugesund region har inngått en avtale med Karmsund Havn IKS om drift av sekretariatsfunksjoner. Dette omfatter blant annet følgende oppgaver:

- budsjettarbeid og økonomisk oppfølging ved aksjoner
- saksbehandling og organisering av møtevirksomhet
- organisering av beredskapsøvelser og kompetanseoppbygging for deltakerkommunene, inklusive egen årskonferanse
- oppdatering av beredskapsplaner
- samhandling med Kystverket og NOFO- Norsk Oljevernforening For Operatørselskap

IUA sin aksjonssentral er plassert i Karmsund Havn IKS sine lokaler med egen leieavtale knyttet til dette. Aksjonssentralen bemannes med IUA sine styrerepresentanter og sekretariatet ved beredskapsøvelser og aksjoner. Avhengig av alvorlighetsgrad trekkes også andre beredskapsaktører inn, som for eksempel politimyndighet og representanter fra fylkesmannen og Kystverket.

Karmsund Havn har sendt skriftlig oppsigelse av sekretariattjenestene med kopi til alle deltagende kommuner, datert 20/11-2019. Her framgår det at drift av sekretariatet avsluttes fra Karmsund Havn IKS sin side fra og med 01/01-2021. Det er imidlertid signalisert mulighet for en smidig tidsramme for avslutning hvis det blir behov for dette. Avtale om utleie av beredskapssentral og utstyr i Karmsund Havn IKS sine lokaler er ikke sagt opp.

Gjeldende vedtekter fastslår at årsmøtet er beredskapsorganets øverste myndighet og det er nedsatt et arbeidsutvalg til utredningsoppgaver, planlegging og budsjettering med mer. Arbeidsutvalget har i realiteten funksjon som IUA sitt styre og har vurdert følgene av denne oppsigelsen, med sikte på å etablere et nytt sekretariat. Foreliggende saksutredning tar utgangspunkt i denne prosessen i arbeidsutvalget/styret.

Med få unntak har IUA- distriktene i Norge nå inngått sekretariatavtale med lokale brann- og redningsvesen. Dette er en endring fra det som tidligere var vanlig, der ulike havnevesen ivaretok denne funksjonen. Det kan ha flere begrunnelser, men et par sentrale punkt vil være:

- IUA har fått en utvidet rolle og ansvar knyttet til landbasert akutt forurensning og ikke kun oljeutslipp til kyst- og havområder, som var dominerende tidligere.
- Kommunale brann- og redningsvesen er blitt styrket med økt kompetanse og større enheter i store deler av landet.

Det er undersøkt hvilke aktuelle parter som finnes i vårt distrikt for å overta sekretariatsfunksjonen etter Karmsund Havn IKS sin oppsigelse. Partene som har vist sin interesse for å inngå en avtale med styret i IUA Haugesund for videre drift av sekretariatet er:

- Haugesund brannvesen
- Haugaland Brann og redning IKS

Arbeidsutvalget/ styret i IUA Haugesund region er godt kjent med begge organisasjonene og kapasitetene de kan tilby for å løse sekretariatsfunksjonen.

Endring av vedtekter

For å kunne inngå en ny avtale om sekretariattjenester må organisasjonens vedtekter endres. IUA Haugesund region er i dag organisert etter kommuneloven av 1992.

Siden avtale om drift av sekretariat utløser krav om en vedtektsendring har arbeidsutvalget/ styret også sett på organisasjonsformen til IUA, som er beskrevet i vedtektene. I foreslått løsning er det tatt hensyn til de muligheter ny kommunelov av 2018 legger til grunn. Det anbefales ut fra dette valg av «administrativ vertskommune samarbeid», jf. kommuneloven §20-2.

I sammenheng med vedtektsendringen er det også foreslått andre oppdateringer, slik at en sikrer deltagelse og involvering fra hele regionen og en klarere grenseoppgang mellom styrende organer som årsmøte og styre.

Vurdering

IUA Haugesund region er i dag organisert som et organisasjonsledd i Haugesund kommune og denne kommunen har i en årrekke vært vertskommune for IUA- samarbeidet i regionen.

Vertskommunen er økonomisk ansvarlig ved aksjoner i regionen på vegne av IUA, og har etablert systemer i sin administrasjon for videre oppfølging.

I Haugesund er det etablert et betydelig lager av IUA sitt oljevernutstyr, som står til deltagende kommuners disposisjon ved større hendelser. Basert på økonomiske avtaler med IUA er det kjøpt inn spesielt utstyr som beredskapsbil for kjemikalievern og transportable utstyscontainere med mer. Alt dette er lokalisert i Haugesund kommunes lokaler på Årabrot eller på brannstasjonen.

Det er, som tidligere omtalt, svært få IUA-er som ikke har inngått avtale med brann- og redningsvesen for drift av sekretariatet. Det som særpreger situasjonen i vårt område er at det er to aktuelle brann- og redningsvesen, som kan være aktuelle. Det må derfor foretas et valg mellom disse, samtidig som en sikrer at begge aktører får sentrale roller i framtidig organisering.

Arbeidsutvalget/styret i IUA Haugesund region har ut fra Haugesund kommunes sterke involvering i IUA, slik det er omtalt ovenfor, funnet det mest hensiktsmessig å anbefale at Haugesund brannvesen overtar sekretariatsfunksjonen.

Arbeidsutvalget/styret i IUA har også foreslått at ny styreleder i IUA kommer fra sekretariatet, slik at man kan sikre en effektiv drift av både sekretariatet og styret. Øvrige styremedlemmer og nestleder oppnevnes slik at det sikres en bred sammenslutning av representanter fra deltakerkommunene og Haugaland Brann og Redning IKS. I forslag til vedtekter foreslås at brannsjefen i Haugaland brann og redning IKS blir nestleder i styret-

Rådmannens konklusjon

Rådmannen slutter seg til forslag fra Arbeidsutvalget/styret i IUA Haugesund region og anbefaler at det gis tilslutning til nye vedtekter. Dette medfører blant annet at det inngås avtale med Haugesund kommune for videre drift av sekretariatsfunksjonen. Det foreslås en endring av årsmøtet og styrets sammensetning og en tydeliggjøring av roller og mandat. Rådmannen legger til grunn at alle deltagende kommuner må behandle foreslått vedtektsendring i politisk organ.

Fra arbeidsutvalget/ styret i IUA er det foreslått en ordlyd i forslag til vedtak, som kan sikre en entydig behandling i deltakerkommunene og gi rammer for en effektiv oppfølging av saken. Rådmannen legger denne vedtaksformuleringen til grunn for innstillingen.

Med bakgrunn i dette inviteres kommunestyret til å vedta forslag til nye vedtekter som følger som vedlegg 1 til saksutredningen.

Vedlegg:

- Forslag til nye vedtekter for IUA Haugesund region
- Gjeldende vedtekter for IUA Haugesund region
- Karmsund Havn IKS - oppsigelse av sekretariatsfunksjon for IUA

Vedlegg:

IUA vedtekter2020

IUA Gjeldende vedtekt1A

IUA gjeldendevedtekt2

IUA Haugesundoppsigelse